

10/3417

T.B.M.M.
HALKLARIN DEMOKRATİK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Sayı : 9689
Tarih : 06.11.2020

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Cezaevlerinde hak ihlallerinin yaşandığı, fiziksel ve psikolojik baskıların arttığı sıklıkla gündeme gelmektedir. Muhtelif cezaevlerinde siyasi tutuklu / hükümlülere yönelik kötü muamele, işkence, keyfi kısıtlamalar gibi insanlık onuru ile bağdaşmayan uygulamaların sıklıkla yaşandığı mahpus beyanlarına ve tarafımıza sıklıkla yansımaktadır. Cezaevlerinde yaşanan hak ihlallerinin araştırılması, sorumluların tespit edilmesi ve yaşanan bu ihlallere yönelik tedbirlerin alınması amacıyla Anayasa'nın 98'inci, Meclis İç Tüzüğü'nün 104'üncü ve 105'inci maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılması için gereğini arz ve talep ederiz.

Hasan ÖZGÜNEŞ
Şırnak Milletvekili

GEREKÇE ÖZETİ

Türkiye’de bulunan cezaevlerinde yaşanan sorunlar içerisinde bulunduğumuz pandemi süreci ve bazı cezaevi yönetimi ve çalışanlarının keyfi uygulamaları ile derinleşerek devam etmektedir. Ceza İnfaz Sisteminde Sivil Toplum Derneği (CİSST), 1-15 Eylül tarihleri arasında cezaevlerinden gelen şikâyetlere ilişkin raporunu yayımladı. Raporda, koronavirüs salgınından rapor tarihine kadar 112 farklı cezaevinden başvurunun alındığına yer verildi. 112 kurumun 66’sının kapalı ceza infaz kurumu, 46’sının açık ceza infaz kurumu olduğu belirtildi. Raporda, cezaevlerinde yaşanan kapasite sorununa dikkat çekilirken, kalabalık koşullarda yatakların birbirine yakın olması, açık cezaevlerinde de farklı koşullardaki tutsakların ortak alanlarda, yemekhanelerde bir araya gelmesi gibi sorunların sürdüğü belirtildi. Birçok cezaevinde hijyen koşullarına uyulmadığı aktarılan raporda, cezaevlerindeki dezenfekte işleminin seyrekleştiği, dezenfektana sadece telefon görüşlerinde ulaşılabilirdiği, telefon görüşlerinde maske verilmediği, temizlik malzemelerine ücretsiz erişimin sağlanmadığı ifade edildi. Ayrıca koşullardaki pencerelerin küçük olması nedeniyle koşulların yeterince havalandırılmadığına işaret edilen raporda, lavabolarda temizlik ürünleri bulunmadığı, sık sık su kesintisi yapıldığı vurgulandı. Yine Şırnak T Tipi Cezaevi, Tarsus T Tipi Kadın Kapalı Cezaevi, Tarsus 1 Nolu T Tipi Kapalı Cezaevi, Tarsus 2 Nolu T Tipi Kapalı Cezaevi, Tarsus 3 Nolu T Tipi Kapalı Cezaevi, Kayseri Bünyan Kadın Cezaevi, Elazığ Kadın Kapalı Cezaevi, Osmaniye 1 Nolu T Tipi Kapalı Cezaevi, Osmaniye 2 Nolu T Tipi Kapalı Cezaevi ve İskenderun T Tipi Cezaevi gibi birçok cezaevi, Adana Kürkçüler F Tipi cezaevi gibi birçok ceza evinde özellikle siyasi tutuklu / hükümlülere yönelik kötü muamele, işkence, keyfi kısıtlamalar gibi insanlık onuru ile bağdaşmayan uygulamaların sıklıkla yaşandığı mahpus beyanlarına ve tarafımıza sıklıkla yansımaktadır. Cezaevlerinde yaşanan insanlık onuru ile bağdaşmayan uygulamaların ve hak ihlallerinin araştırılması, sorumluların tespit edilmesi ve yaşanan kötü muamele ve hak ihlallerinin önlenmesi amacıyla bir Meclis Araştırma Komisyonu kurulması elzemdir.

GEREKÇE

Türkiye’de kapasitesinin üzerinde tutuklu/hükümlü bulunan ve koşullarının uygun olmadığı cezaevlerinde, yetersizliklerden kaynaklı var olan sorunlar bazı cezaevlerinde cezaevi yönetimleri ve çalışanlarının uygulamaları ile derinleşerek devam etmektedir. Daha önce Şırnak T Tipi Cezaevi, Tarsus T Tipi Kadın Kapalı Cezaevi, Tarsus 1 Nolu T Tipi Kapalı Cezaevi, Tarsus 2 Nolu T Tipi Kapalı Cezaevi, Tarsus 3 Nolu T Tipi Kapalı Cezaevi, Kayseri Bünyan Kadın Cezaevi, Elazığ Kadın Kapalı Cezaevi, Osmaniye 1 Nolu T Tipi Kapalı Cezaevi, Osmaniye 2 Nolu T Tipi Kapalı Cezaevi ve İskenderun T Tipi Cezaevi gibi birçok cezaevi benzer uygulamalar ile gündeme gelmiştir.

Son olarak Adana Kürkcüler F Tipi Kapalı Cezaevi, Maraş Türkoğlu 1 ve 2 Nolu L Tipi Kapalı Cezaevi ile Konya Ereğli T Tipi Kapalı Cezaevi’nde yaşanan hak ihlalleri bu durumun sistematik bir biçimde sürdüğünü göstermektedir.

Adana Kürkcüler F Tipi Kapalı Cezaevi’nde kalan tutuklulardan Mehmet Zahit Şahin, haftalık telefon görüşmesinde ailesine yaşadıkları hak ihlallerini aktarmıştır.

Şahin’in aktarımları şöyledir:

“Sürekli gardiyanların hakaretlerine ve keyfi uygulamalarına maruz kalıyoruz. Bizi göstermelik hastaneye götürüyorlar ama doğru dürüst tedavi edilmiyoruz. Yemekler berbat ve az. Ortak faaliyet ve havalandırma zaten yok. Kıyafetlerimiz bize verilmiyor. Tüm arkadaşlarla birlikte bugün itibariyle 2 günlük uyarı amaçlı açlık grevine giriyoruz. Bizler hak ihlallerinin son bulup, üzerimizdeki ağır tecridin kaldırılması için bu eylemi giriyoruz. Adalet Bakanlığı’na defalarca kez hak ihlallerini içeren dilekçelerimize cevap verilmedi. Hak ihlalleri son bulana kadar eylem halinde olacağız”

Yine Çukurova Tutuklu ve Hükümlü Aileleriyle Yardımlaşma ve Dayanışma Derneği (TUAYDER) ile Özgürlük için Hukukçular Derneği (ÖHD) Mersin Şubesi üyesi avukatlar, Maraş Türkoğlu 1 ve 2 Nolu L Tipi Kapalı Cezaevi ile Konya Ereğli T Tipi Kapalı Cezaevi’nde tespit edilen hak ihlallerini paylaştı. Kamuoyuna yapılan yazılı açıklamayla paylaşılan raporda, 29 Ekim günü Türkoğlu 1 Nolu L Tipi Cezaevi’nde Adnan Topçu, Ahmet Nas ve Veysi Altan, 2 Nolu L Tipi Cezaevi’nde ise Rezan Şıh isimli tutuklularla görüşüldüğü belirtilmiştir.

Tutukluların cezaevi koşullarının iyileştirilmesi ve hak ihlallerinin son bulması talebiyle 21-28 Eylül tarihleri arasında yemek almadıkları ve haftalık görüşmesine çıkmadıkları aktarılan raporda, uyarı amaçlı 2 Ekim’de başlatılan süreli dönüşümlü açlık grevi eyleminin 12 Ekim’de sonlandırıldığına yer verildi.

Raporda, Serhat Yıldırım, Faruk Dursun ve Osman Işıklı isimli tutukluların 12 Ekim’de, Veysi Altan’ın 28 Ekim’de süresiz dönüşümsüz açlık grevine başladığı aktarılarak, diğer koşullardan da 5 kişinin daha greve dâhil olduğu belirtildi. Raporda, açlık grevine giren tutukluların aynı odaya alındığı, semaver ve sıcak su, battaniye ve iç çamaşırı gibi ihtiyaçlarının karşılanmadığı, ailelerin gönderdiği battaniye ve çamaşırların ise cezaevine alınmadığı, depodaki malzeme ve kitapların kaybolduğu kaydedildi. Raporda, Maraş Türkoğlu 2 Nolu L Tipi Cezaevi’nde

görüŖülen Rezan Ŗih isimli tutuklunun ‐Koronavirüs salgınına karŖı gerekli hijyen koŖullarının sağlanmadığı, salgın ilk baŖladığında gerekli tedbirlerin alındığı, odalarda ilaçlama yapıldığı ancak son dönemde ilaçlama yapılmadığı, tedbir alınmadığı, salgın baŖladığından beri toplam 5-6 maske verildiğı, 19.10.2020 tarihinde kendilerine 2 hafta boyunca kullanmak üzere 2 maske verildiğı, hijyen malzemelerinin idare tarafından karŖılanmadığı, tutsakların fahiŖ fiyatlarla kantinden hijyen malzemesi alarak salgına karŖı tedbir aldığı, idarenin belirlediğı günde revire gidebildikleri, çok acil bir durum olması halinde dahi idare tarafından belirlenen gün dıŖında revire gitme talebinin karŖılanmadığı, odalarda keyfi aramalar yapıldığı ve Yeni YaŖam ile Evrensel gazetelerinin verilmediğini belirtmiŖtir” denildi.

Konya Ereğli Tipi Kapalı Cezaevi’nde ise 29 Ekim’de ReŖit Kodax, Hasan Muhammed İbiŖ, İmam Buzi ve Ömer Hayat isimli tutuklularla görüŖüldüğü belirtilmiŖtir.

Konya Ereğli Cezaevi’nde tespit edilen hak ihlalleriyle ilgili raporda, Mehmet Can, İmam Buzi ve Ömer Hayat isimli tutukluların 16 Ekim’de KırŖehir Cezaevi’nden sürgün edildikleri Ereğli Cezaevi’nde çıplak aramaya maruz kaldıkları aktarıldı. Cezaevi idaresi tarafından 3 tutuklunun bağımsızların koğuşuna geçmeleri için baskı yapıldığı belirtilen raporda, Ŗöyle denildi: ‐Tutsaklar bunu kabul etmediğı için tekli odalara alındığı, Mehmet Can, İmam Buzi ve Ömer Hayat isimli tutsakların, diğer tutsaklarla aynı odaya alınma talebiyle 27.10.2020 tarihinde açlık grevine baŖladığı, açlık grevine baŖladıklarından beri hiçbir ihtiyaçlarının karŖılanmadığı, ReŖit Kodax isimli tutsağın iki yıldır tekli odada tutulduğu, baŖka cezaevine sevk talebinin karŖılanmadığı, baŖka odaya geçme talebinin ‘siyasi oda yok’ denilerek karŖılanmadığı, iki sene boyunca belli aralıklarla açlık grevine girdiğı fakat kimseyle iletiŖimi olmadığı için sesini duyuramadığı, birçok kez gardiyanlar tarafından kendisine ‘seni bilen yok, kimsenin senden haberi yok, seni öldürsek kimsenin haberi olmaz’ denilerek tehdit edildiğı, cezaevi yemeklerinin kötü olması nedeniyle günde sadece bir öğün yemek yediğı, İskenderun’dan Ereğli Cezaevi’ne sürgün geldiğı, İskenderun’daki kitaplarının kendisine verilmediğı, diğer siyasilerle aynı koğuşa alınma talebiyle 30.10.2020 tarihinde tekrardan açlık grevine baŖladığı belirtilmiŖtir.”

Yukarıda sözü edilenlerden hareketle Türkiye’deki cezaevlerinde yaŖanan insanlık onuru ile baędaŖmayan uygulamaların ve hak ihlallerinin araŖtırılması, sorumluların tespit edilmesi ve yaŖanan kötü muamele ve hak ihlallerinin önlenmesi amacıyla bir Meclis AraŖtırma Komisyonu kurulması elzemdır.

1	TULAY HATIMOĞULLARI ORUÇ	ADANA	Han -
2	KEMAL PEKÖZ	ADANA	Kemal B.
3	ABDULLAH KOÇ	AĞRI	Ar. Koç
4	BERDAN ÖZTÜRK	AĞRI	B. Öztürk
5	DİRAYET DİLAN TAŞDEMİR	AĞRI	DA
6	FİLİZ KERESTECİOĞLU	ANKARA	Filiz
7	KEMAL BÜLBÜL	ANTALYA	Kemal Bulbul
8	AYŞE ACAR BAŞARAN	BATMAN	A. Acar
9	NECDET İPEKYÜZ	BATMAN	Necdet İpekyüz
10	MEHMET RUŞTU TİRYAKİ	BATMAN	M. Ruştü Tiryaki
11	FELEKNAS UCA	BATMAN	Feleknas Uca
12	ERDAL AYDEMİR	BİNGÖL	Erdal Aydemir
13	SEMRA GÜZEL	DİYARBAKIR	Semra Güzel
14	HİŞYAR ÖZSOY	DİYARBAKIR	Hişyar Özsoy
15	GARO PAYLAN	DİYARBAKIR	Garo Paylan
16	İMAM TAŞÇIER	DİYARBAKIR	İmam Taşcier
17	REMZİYE TOSUN	DİYARBAKIR	Remziye Tosun
18	ŞEVİN COŞKUN	MUŞ	Şevin Coşkun
19	NUSRETTİN MAÇIN	ŞANLIURFA	Nusrettin Maçın